

**TREBALL FINAL DE GRAU
EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL**

EL MASSATGE INFANTIL COM RECURS EDUCATIU

Eina d'estimulació, autogestió i relació.

INFANT MASSAGE AS AN EDUCATIONAL RESOURCE

Stimulation, self-management and relationship tool.

Maria Bartra Oliver

Tutoritzat per: Ariadna Lleonart Sitjar

Grau en Mestre/a d'Educació Infantil

Curs 2023-24

Universitat de Girona, Facultat d'Educació i Psicologia.

ÍNDIX

1. Introducció.....	4
2. Marc teòric.....	4
2.1. El tacte.....	5
2.2. El massatge infantil.....	7
2.2.1. Els beneficis del massatge infantil.....	8
3. Mètode.....	9
3.1. Objectius i preguntes d'investigació.....	9
3.2. Contextualització.....	10
3.3. Metodologia i fases d'investigació.....	11
3.3.1. Investigació del massatge a l'aula.....	11
3.3.2. Investigació del taller de massatge.....	13
3.4. Treball de camp.....	15
3.5. Anàlisi de dades.....	19
4. Resultats.....	19
4.1. Resultats del massatge a l'aula.....	19
4.1.1. Massatge pel son.....	19
4.1.2. Massatge per necessitats afectives.....	20
4.1.3. Massatge estimulant.....	20
4.1.4. Massatge com a eina d'estimulació precoç.....	21
4.1.5. Diari de camp del massatge a l'aula.....	23
4.2. Resultats del taller.....	24
4.2.1. Diari de camp del taller.....	24
4.2.2. Resultats de les famílies.....	26
4.2.3. Resultats de les educadores.....	28
4.2.4. L'impacte del massatge a casa.....	31
5. Discussió i conclusions.....	33
6. Referències bibliogràfiques.....	36
ANNEXOS.....	38

RESUM

Aquest present treball busca analitzar els beneficis del massatge infantil a l'aula de nadons. Primerament, se selecciona la bibliografia científica sobre la importància del tacte i es fa un recull de diverses tècniques i materials per aplicar a la pràctica educativa.

Aquesta investigació presenta dues parts pràctiques: una individual i una grupal en forma de taller. Les dades obtingudes s'han recollit a través de diversos instruments (diari de camp, registre i qüestionaris) que han permès fer una interpretació i discussió. El resultat obtingut permet corroborar la teoria usada i confirma els beneficis del massatge com a pràctica educativa.

Paraules clau: sentits, tacte, vincle, massatge infantil, educació infantil.

ABSTRACT

This present study aims to analyze the benefits of infant massage in the baby classroom. Firstly, scientific literature on the importance of touch is selected and compilation of various techniques and materials for practical application in education is made.

This research presents two practical parts: an individual one and a group one in the form of a workshop. The data obtained were collected through various instruments (field diary, recording and questionnaires) that allowed for interpretation and discussion. The result obtained corroborates the theory used and confirms the benefits of massage as an educational practice.

Keywords: senses, touch, bond, infant massage, early childhood education.

1. Introducció

Des dels primers instants de vida, el contacte pell amb pell és present en l'infant, jugant un paper important en la supervivència d'aquest. Així doncs, la importància del tacte en els primers anys de vida han sigut un impuls per dur a terme aquesta investigació.

El present Treball de Final de Grau segueix la temàtica del massatge infantil aplicada en diversos contextos. En primer lloc, busca recollir informació teòrica de pes que justifiqui els beneficis del massatge infantil i la importància del contacte per poder establir vincles afectius segurs entre l'infant i les figures referents.

D'altra banda, el treball pràctic es porta a terme a l'aula de nadons de la Llar d'Infants La Muntanyeta, un centre educatiu públic situat a la petita població de Palau-saverdera. Aquesta part del treball es divideix en dues parts per poder fer una recollida d'informació en pràctiques diferents i a través de diversos instruments. Aquest apartat busca respondre a la pregunta d'investigació, a la hipòtesi i avaluar l'assoliment o no dels objectius estipulats.

Per acabar, a la conclusió es portarà a terme una anàlisi dels resultats obtinguts respecte al marc teòric.

2. Marc teòric

Al llarg de la història, diversos filòsofs i psicòlegs han buscat definicions per descriure, entendre i difondre informació sobre els sentits a la població. D'una banda, Aristòtil defineix els cinc sentits: el tacte, el gust, la vista, l'oïda i l'olfacte; teoria que es manté en l'actualitat.

Als voltants del segle XIX és quan diversos autors publiquen diverses definicions amb relació al tacte, Goldscheider dona informació relacionada amb les diverses

terminacions nervioses i la seva recollida d'informació sobre la calor, el fred, la pressió i el dolor. Weber, desenvolupa un estudi sobre la sensibilitat del tacte al llarg del cos corroborant les diferents recepcions d'informació en les diverses zones del cos.

Dezcallar (2012) agrupa els sentits en dos grans categories.

Es considerarien sentits: la visió, l'audició, el tacte que inclou la temperatura, la pressió i el plaer-dolor, i els sentits químics: el gust i l'olfacte. A més a més dels sentits clàssics, s'afegeixen a la classificació de sistemes sensorials els següents: el sentit vestibular, que relaciona la posició del cos l'espai, el propioceptiu, que dona informació sobre la posició i el moviment de les diferents parts del cos, l'interoceptiu, que dona informació sobre els òrgans interns i el cinestèsic, que informa sobre la tensió muscular. (p. 27)

D'aquesta manera, es pot dir que hi ha dos grans grups de sentits: els que aporten informació del món exterior i els que ho fan de forma interna, sigui a nivell biològic o psicològic, formant així el sistema sensorial humà.

2.1. El tacte

La pell és l'òrgan més extens del nostre cos, és el primer que es desenvolupa i, per tant, la primera font d'informació de l'embrió gestant. A més a més, ens dona informació que permet comunicar-nos amb l'entorn i ens protegeix de fenòmens externs.

I és que, la pell no només es troba en l'exterior de cos, sinó que permet desenvolupar els altres sentits, ja que hi és present: el trobem a l'interior de la boca envoltant la llengua, donant lloc al sentit del gust; també trobem aquesta situació en l'olfacte, on la pell entra dins les aletes del nas; les orelles també estan recobertes de pell tant a l'exterior com a l'interior... Així doncs, es pot dir que la pell es troba per tot el cos en els diferents òrgans, exercint la funció de nexa dels sentits de les persones.

2.1.1. Les funcions de la pell

A més a més, de ser el millor receptor d'informació del cos humà, la pell també té altres funcions fisiològiques, Montagu (2016) defineix les següents:

És la base de receptors sensorials; funciona com a organitzadora; font d'informació i processador; és medidora de sensacions; actua com a barrera entre l'organisme i l'entorn; és una font immunològica; protegeix de les agressions per radiació o mecàniques; actua com a barrera davant materials tòxics i organismes estranys; regula la tensió i el flux sanguini; és un òrgan regeneratiu i reparador; produeix queratina; absorbeix, entre altres, substàncies nocives que finalment seran excretades amb els productes de rebuig corporal; regula la temperatura; està implicada en el metabolisme i l'emmagatzematge de greix; també en el metabolisme de l'aigua i de la sal mitjançant la transpiració; és un dipòsit d'aliment i aigua; actua com a òrgan respiratori i facilita el flux d'entrada i sortida de gasos; sintetitza diversos components, com la vitamina D que impedeix el raquitisme; és una barrera àcida que protegeix contra nombrosos bacteris; el seü produït per les glàndules sebàcies lubrica la pell i el cabell, aïlla el cos de la pluja i el fred i probablement ajuda a eliminar bacteris i es neteja a si mateixa. (p.13)

Així doncs, es pot afirmar que la pell juga un paper important en el desenvolupament biològic de les persones, tenint múltiples responsabilitats en l'organisme humà, podent permetre un bon funcionament d'aquest.

2.1.2. El tacte per nadons

Quan es parla de les famílies d'animals, la seva gestació, el part i les cries; sempre s'ha afirmat que els humans és l'espècie animal més immadura pel que fa a nounats. La raó per la qual es neix de forma prematura respecte a les altres espècies animals, les quals amb poques hores comencen a caminar i córrer, és a causa de l'estructura de la pelvis, provocant que el nadó es vegi obligat a néixer de forma precoç.

A causa d'aquesta immaduresa, en l'àmbit biològic i físic, el nadó és totalment dependent d'una figura externa que vetlli per les seves necessitats i cures per

poder sobreviure. Aquest fet, dona fruit a un vincle cap a la figura referent, Bowlby (1920), afirma que aquest comportament “és especialment evident durant la primera infància [...]. Inclou el plor i la crida d'atenció (que donen lloc a l'assistència o la cura), seguiment i adhesió”. Així doncs, aquest autor emfatitza el desenvolupament de la conducta depenent físicament i emocionalment dels humans en els primers anys de vida, la qual a mesura que les persones augmenten d'edat, disminueix notablement.

Es considera que l'infant necessita una figura referent amb la qual pugui tenir un contacte físic, però principalment emocional amb el qual pugui notar la seva proximitat en els dos àmbits. En l'àmbit educatiu, cal tenir en compte que la conducta del docent (referent a l'aula) té un impacte directe en la salut mental i física de l'infant. Les experiències a través del contacte amb aquest és una manera d'atendre'l creant un clima d'afecte i seguretat.

A més a més, Montagu (2004) afirma que l'estimulació cutània infantil primerenca té una influència altament beneficiosa pel sistema immunològic i té importants conseqüències en la resistència d'infeccions i a altres malalties. Així doncs, el tacte va més enllà de l'estimulació cutània, és una tècnica que aborda aspectes biològics, fisiològics, cognitius i emocionals dels quals es parlarà en els següents apartats.

2.2. El massatge infantil

El massatge infantil s'origina fa molts anys en diverses cultures, principalment les orientals, utilitzant el contacte corporal com un procés social de la comunitat, tal com afirma Camps (2003). Així doncs, cada cultura ha adaptat les diverses tècniques del massatge infantil segons les seves creences i necessitats, adoptant-lo com un tret característic del seu context social. Per exemple, en el cas d'algunes cultures africanes, es du a terme el massatge per facilitar el creixement

dels nadons i que, el seu cos, esdevingui més elàstic, àgil i enèrgic (Femenias, 2009).

En canvi, a Europa aquest recurs es va començar a aplicar entorn dels anys 90, quan es crea l'Associació Espanyola de Massatge Infantil, una organització creada per aportar informació i recursos a famílies i docents sobre el massatge infantil i poder obtenir els seus beneficis.

Actualment, existeixen múltiples definicions del massatge infantil ja que, cada autor l'entén d'una manera diferent. Femenias (2009) defineix el massatge infantil com un "art antic que implica una connexió profunda amb cada infant, un art que ajuda a comprendre el seu llenguatge no verbal i a respondre'l amb una escolta respectuosa". Així doncs, el massatge infantil dona valor al contacte pell amb pell de l'infant com a eina de comunicació, autoregulació, relaxació, afecte i autoconeixement del propi cos.

Pel que fa a l'educació, el massatge infantil es considera com una eina docent per poder reforçar tots aquells sabers i competències específiques que estan determinades en el Decret 21/2023, de 7 de febrer. Concretament, en el primer eix del document, dona importància a la interacció amb l'entorn social com acompanyament de la consciència individual i l'autoimatge.

2.2.1. Els beneficis del massatge infantil

Així doncs, el massatge infantil és una eina que té múltiples avantatges a més a més de la vinculació afectiva, segons l'Associació Espanyola de Massatge Infantil, aquests són els beneficis que té per a l'infant:

- Provoca alliberament de substàncies químiques en el cervell que influeixen en el desenvolupament de la seva estructura.
- Millora la digestió, la circulació sanguínia i limfàtica, la respiració i l'eliminació.

- Reforça els sentiments de seguretat i confiança.
- Alleuja còlics i gasos.
- Reforça el vincle positiu.
- Facilita el son tranquil i reparador del nadó.
- Implica a tota la família, afavorint el respecte, promocionant un ambient relaxat i reduint els conflictes i la rivalitat entre iguals.
- Ajuda a alliberar tensions, tant físiques com emocionals.
- Facilita l'expressió dels sentiments i emocions del bebè i la possibilitat d'escoltar-lo oferint suport i contenció.

En conclusió, el massatge infantil és una pràctica que cal introduir en els primers anys de vida de l'infant, especialment en el context escolar, espai on els infants passen la major part del dia i on, com a docents hem de convertir en un espai segur en l'àmbit afectiu i educatiu. D'aquesta manera, podrem fomentar un desenvolupament físic i emocional de l'infant, fent que es senti segur en l'àmbit emocional, ajudant també en l'àmbit fisiològic, com pot ser en la seva digestió, i provocant processos químics que afavoreixin en el seu desenvolupament.

3. Mètode

En el present treball s'ha utilitzat un mètode d'investigació aplicat a un grup d'estudi concret, centrat a l'aula de lactants d'una Escola Bressol.

3.1. Objectius i preguntes d'investigació

Per poder dur a terme la investigació, s'ha formulat la següent pregunta:

- Quins beneficis té el massatge infantil pels nadons?

A partir d'aquesta qüestió, sorgeix la següent hipòtesi:

- El massatge infantil afavoreix la descoberta del cos (identitat física) i la construcció del vincle afectiu (identitat emocional).

I, per tant, els objectius de recerca són els següents:

- Elaborar un recull de diferents tècniques sobre el massatge infantil.
- Aplicar les tècniques a l'aula i analitzar els beneficis del massatge en els infants.
- Compartir amb les famílies aquesta experiència, per tal que la puguin incorporar en el seu dia a dia.

3.2. Contextualització

Ens trobem fent pràctiques a l'Escola Bressol La Muntanyeta de Palau-saverdera, a l'Alt Empordà. Aquest centre educatiu és de caràcter públic i gestionat per una empresa externa, Orió, des del curs 2014-15. Actualment, la llar d'infants consta de dues aules d'infantil 0, una d'infantil 1 i una altra d'infantil 2; les quals estan guiades i acompanyades per set educadores.

L'Escola Bressol segueix la metodologia del joc lliure a l'aula a través de diferents espais organitzats i dissenyats per les educadores. A més a més, també porten a terme petites dinàmiques de caràcter més dirigit i, els divendres les aules d'infantil 1 i 2 duen a terme una jornada de lliure circulació en les quals poden descobrir nous espais.

Dins del centre educatiu, ens situem concretament a l'aula de lactants, la qual està constituïda de tres nens i cinc nenes d'entre 4 i 13 mesos d'edat. A l'aula ens trobem amb infants únics i amb un ritme d'aprenentatge propi, els quals podem dir que es troben en situacions diferents. Tota aquesta informació permet tenir un punt de referència sobre el context de l'infant i com adaptar-s'hi.

3.3. Metodologia i fases d'investigació

La metodologia de recerca utilitzada per recollir i analitzar dades de la intervenció és la investigació-acció, responent al paradigma naturalista, el qual es caracteritza per ser dinàmic i canviant, trets que permeten investigar en el context educatiu. Aquest tipus d'investigació, es caracteritza per la seva obtenció de dades les quals Montenegro (s.d.) afirma que “s'obtenen alhora coneixements sobre la realitat i s'actua” focalitzant-se en la investigació de l'individu participant. A més a més, també s'aplica la pràctica reflexiva, la qual busca autoformar als docents per convertir les pràctiques del dia a dia en un hàbit conscient que s'integra a l'activitat diària (Domingo, 2009).

La recollida de dades es va portar a terme a través de diverses eines i diferents perspectives (triangulació), podent així respondre a les preguntes plantejades i a les hipòtesis formulades. Per fer la recerca, la investigació es divideix en dues fases:

1. Recollida d'informació de la pràctica de massatge a l'aula, a partir d'un registre de la resposta dels infants i d'autoavaluació a través de reflexions sobre la pràctica (autopreguntes i diari de camp).
2. Recollida triangulada d'informació d'una pràctica educativa de massatges infantils amb les famílies i els infants, a partir d'observacions (diari de camp) i d'un qüestionari a famílies i d'un altre a educadores. Posteriorment, un últim qüestionari per observar l'impacte del massatge a casa.

3.3.1. Investigació del massatge a l'aula

D'una banda, per poder recollir informació sobre el massatge a l'aula, s'ha desenvolupat un registre amb la qual poder documentar tota la informació observada de forma activa durant aquest.

Nom de l'infant:	Data:			
	Molt	Foça	Poc	Gens
La seva respiració és regular?				
Es mostra receptiu i s'interessa pel massatge?				
Mou les extremitats de forma tranquil·la i relaxada quan es du a terme el massatge?				
Coordina els braços i/o mans?				
Coordina les cames i/o peus?				
Busca amb les mans l'objecte amb el qual es fa el massatge?				
Es comunica facialment?				
Emet sons, busca comunicar-se?				
Respon positivament al massatge?				

Taula 1. Avaluació de l'infant. Font pròpia

A més a més, s'ha desenvolupat un diari de camp en el qual es reculli informació respecte el context del massatge a l'aula, aquestes són:

- En quin context es dona el massatge? Quina/es necessitat/s té?
- Quin tipus de massatge he fet?
- En quin espai s'ha proporcionat?
- S'han utilitzat materials? Quins?
- Quants minuts s'han dedicat al massatge?
- De quina manera li agrada més el massatge (en braços, a l'espai tou, al canviador...)?
- Té manies, pessigolles...?
- Amb quins materials mostra més interès?

D'altra banda, per poder analitzar la pròpia acció docent, s'ha desenvolupat un altre diari de camp per poder recollir els diferents aspectes amb relació a la meua posada en pràctica, aquests són:

- De quina manera he proporcionat el massatge de forma adequada a les necessitats de l'infant?
- He respectat a l'infant (interessos, manies, comoditat...)?
- En quin aspecte puc millorar en el massatge per aquell infant?
- En quin aspecte em sento més insegura?
- Personalment, en quin aspecte puc millorar (paciència, gestió emocional, tranquil·litat...)?

3.3.2. Investigació del taller de massatge

El taller de massatge amb els infants, famílies i educadores s'ha pogut investigar a través d'una recollida triangulada d'informació. Aquesta es produeix a partir d'un diari de camp propi a través de l'observació i, de tres qüestionaris, dos resposts al finalitzar el taller (un per a les famílies i l'altre per a les educadores) i, l'últim després de dues setmanes per valorar l'impacte del taller de massatge a casa.

En primer lloc, el qüestionari dirigit a les famílies es va dur a terme al finalitzar el taller a través d'un codi QR el qual van poder escanejar a través del telèfon mòbil. El qüestionari es va plantejar amb format de resposta lineal (d'u a cinc), en la qual el valor més petit significa gens i el més gran vol dir molt. A més a més, dues respostes són en forma de text breu. El qüestionari estava format dels següents apartats:

- Valores positivament l'ambient del taller (espai, música...)?
- T'ha semblat bona la informació sobre el massatge infantil?
- Creus que per a pares i mares novells hi ha mancança d'informació sobre aquest tema?
- Creus que el massatge infantil pot ser un recurs útil per a pares i mares?

- Consideres que cal potenciar la informació sobre el massatge (tallers per a nounats, etc.)?
- Havies utilitzat alguna tècnica anteriorment sense saber-ho? Quina?
- Creus que utilitzaràs alguna de les tècniques donades?
- T'hauria agradat saber algun aspecte en concret? Quin?
- Recomanaries a altres famílies assistir a tallers de massatge infantil?

D'altra banda, el qüestionari dirigit a les educadores va seguir la mateixa presentació: preguntes amb resposta lineal seguint el mateix mètode (1 és el valor més baix i 5 el valor més alt). A més a més, també s'afegeixen dues respostes en forma d'opcions i una a través d'un text breu. Les preguntes plantejades van ser les següents:

- Creus que la informació donada sobre el massatge infantil ha sigut apropiada?
- Consideres que el taller s'ha estructurat de forma adequada (introducció, desenvolupament i final)?
- L'espai, els materials i el tracte donat han estat de forma correcta creant un ambient acollidor i familiar?
- Creus que les diferents tècniques de massatge infantil s'han mostrat de forma entenedora?
- Creus que les dinàmiques s'han anat adaptant de forma adequada als infants i/o familiars?
- Com a docent, creus que les tècniques donades poden ser útils a l'aula?
- T'hauria agradat saber o veure algun aspecte en concret? Quin?
- Consideres que el massatge pot ser un recurs útil per a les famílies?
- T'agradaria indagar sobre el massatge infantil?

A més a més, dues setmanes després es va fer arribar a les famílies un últim qüestionari per poder analitzar l'impacte del massatge a casa. Les preguntes que es presentaven eren les següents:

- Has/heu aplicat alguna de les tècniques de massatge infantil que es van ensenyar en el taller?

- En cas afirmatiu, quantes vegades l'has/heu aplicat aproximadament?
- En cas afirmatiu, quin massatge heu aplicat?
- En cas afirmatiu, en quin context (el vostre fill/a plorava, tenia son, com a rutina...)?
- Després d'haver fet el massatge, has/heu aconseguit arribar a l'objectiu (calmar, dormir, estimular...)?
- Després d'aplicar el massatge a casa, consideres que és un bon recurs pel teu fill o filla?
- En el cas que no hagis/hàgiu aplicat el massatge a casa, quin és el motiu?

3.4. Treball de camp

Tenint en compte que la investigació va sobre el massatge infantil i que es divideix en dues parts (el massatge a l'aula i el taller amb famílies i educadores), cal tenir en compte els següents aspectes:

En primer lloc, la posada en pràctica a l'aula de lactants es regeix de les necessitats que van sorgint de forma natural i espontània. Les situacions les quals es poden identificar com oportunitat d'intervenció dependran de cada infant, del seu desenvolupament i del seu context, fent que es puguin manifestar de diversa regularitat i forma: reclam de la figura adulta, son, gana, còlics, etc.

A més a més, el massatge es va usar com a eina d'estimulació precoç per a un infant de l'aula, el qual la família va seure de forma prematura, afectant de forma directa en la descoberta del cos i de l'entorn de l'infant. Així doncs, vaig creure oportú poder desenvolupar el massatge respecte a aquest context i, poder utilitzar-lo com a eina estimulant i d'autogestió de les emocions a través de diferents tècniques i materials (vegeu les tècniques als annexos 1,2,3,4,5 i 6).

A més a més, s'ha buscat compartir els beneficis del massatge infantil amb les famílies i diverses educadores del centre, les quals van estar informades a partir d'una carta de presentació i un cartell publicitari (vegeu annexos 7 i 8).

Així doncs, les diferents fases de la investigació del massatge a l'aula van seguir la següent estructura:

Primera fase: Identificar

En primer lloc, es va buscar identificar situacions del dia a dia de l'infant a l'aula que permetin aproximar-me de forma física i afectiva a través del tacte per tal de poder cobrir les seves necessitats (emocionals, fisiològiques...).

Segona fase: Cerca

Després d'identificar la necessitat a cobrir, es va buscar un espai, tècniques i materials adients a l'infant per tal de desenvolupar la pràctica de la millor manera possible.

Pel que fa al taller amb les famílies, també es va buscar un espai adient per poder proporcionar la dinàmica de manera familiar i respectuosa, així que, es va formular una carta de presentació cap a les famílies per poder saber de forma aproximada l'assistència de les famílies i així, poder triar un espai i tècniques adients.

Tercera fase: Posada en pràctica

D'una banda, pel massatge a l'aula es va desplaçar amb l'infant cap a l'espai triat i amb els materials adients, posant així en pràctica les tècniques escollides. Abans de començar el massatge, es va comunicar de forma verbal a l'infant que s'iniciava per així, poder establir una relació entre el concepte i l'acció podent de

mica en mica, anticipar-se. Durant la pràctica, l'observació cap a l'infant va ser clau per poder adaptar el massatge a aquest.

D'altra banda, en el taller dirigit a les famílies i educadores, es va triar la nova aula de lactants, darrerament oberta, com a espai per poder dur a terme la dinàmica. Es va habilitar la zona col·locant a la part central una catifa de ràfia de forma circular amb una espelma aromàtica, quatre plantes de plàstic i una capsa amb els codis QR dels qüestionaris (vegeu annex 9); al darrere, es trobava el matalàs en el qual vaig fer de model amb un infant de l'aula. A més a més, per crear un ambient acollidor es va col·locar un altaveu amb música de piano.

Imatge 1. Predisposició de l'espai

Imatge 2. Objectes de la catifa

Imatge 3. Catifa

La tècnica de massatge triada pel taller va ser d'abdomen (vegeu annex 2), la qual vaig considerar útil i versàtil en les diferents edats dels participants ja que, sovint els infants pateixen còlics o restrenyiment, fet que els hi causa dolor i que, aquest tipus de massatge afavoreix una bona digestió, entre altres beneficis.

Quarta fase: Recollida de dades

D'una banda, després d'haver acabat el massatge a l'aula i haver observat la conducta de l'infant, es van documentar les dades obtingudes a través del registre i les preguntes d'avaluació de l'infant i de l'educadora (vegeu annex 10 i 11).

D'altra banda, en finalitzar el taller amb les famílies i les educadores, es va posar al seu abast un codi QR per a cada col·lectiu, en el qual van poder avaluar el taller. A més a més, vaig formular un diari de camp on vaig documentar de forma escrita el desenvolupament de la proposta i la conducta dels diferents infants cap a aquest.

Dues setmanes posteriors, es va fer arribar un últim qüestionari a les famílies per poder recollir l'impacte del taller de massatge en el context familiar.

Cinquena fase: Anàlisi

Seguidament d'haver obtingut les dades, es van recollir els enregistraments obtinguts per poder fer una interpretació i una respectiva anàlisi. D'aquesta manera, va servir com a font d'informació sobre l'evolució dels infants i com poder adaptar la pràctica.

Per acabar, els instruments triangulants del taller de massatge van donar dades que van servir com a font de millora i d'investigació sobre aquest i l'impacte del massatge, donant uns resultats analitzats en els següents apartats.

3.5. Anàlisi de dades

L'enregistrament de les dades obtingudes tant en el massatge a l'aula com en el taller, es va fer en finalitzar cada pràctica per, posteriorment, fer un buidatge i analitzar la informació obtinguda.

4. Resultats

4.1. Resultats del massatge a l'aula

A partir dels diferents instruments utilitzats i de la informació obtinguda i analitzada en la pràctica a l'aula de nadons, s'ha pogut obtenir resultats sobre la pràctica educativa.

4.1.1. Massatge pel son

Els infants amb un any, la necessitat més habitual que manifestaven era el son, fet que moltes vegades aconseguen dormir sols però que, sovint s'acompanyava amb el massatge. L'Hospital Universitari General de Catalunya (2023) afirma que, un 30% dels infants entre tres mesos i cinc anys pateixen insomni infantil. Aquest fet provoca canvis d'humor i irritabilitat, somnolència diürna... quedant afectades les interaccions socials i dificultant la vida quotidiana (Clínica Nostra Senyora del Remei, 2022).

La tècnica que es va aplicar per poder acompanyar en el son va ser el massatge de la cara (vegeu annex 5) i es va produir en braços. D'aquest massatge, 6 de les 8 vegades que es va aplicar, es va aconseguir cobrir la necessitat de l'infant.

4.1.2. Massatge per necessitats afectives

D'altra banda, en les situacions de plor de l'infant en la qual no hi havia una necessitat biològica a cobrir (son, gana...) sinó que era una necessitat emocional amb la qual reclamava la figura adulta, vaig optar per proporcionar el massatge a l'abdomen (vegeu annex 2) per sobre la roba, el qual permetia a l'infant poder mantenir un contacte visual i físic amb l'adult al mateix temps que, rebre informació sobre les diferents pressions i moviments fets a la panxa. Els espais on es va proporcionar van ser diferents, a l'espai tou o en braços per un contacte directe. Aquest massatge va tenir efectes positius en tots els infants ajudant a autoregular-se.

4.1.3. Massatge estimulant

En altres situacions, també vaig poder aplicar la tècnica de massatge als peus i les cames (vegeu annex 1), un recurs útil que va obtenir molt bona retroacció per part dels infants ja que, treure els mitjons i donar estímuls cutanis de forma directa és una pràctica poc recurrent a l'aula.

Imatge 4. Massatge als peus

Imatge 5. Exploració dels peus

En les anteriors imatges es pot observar com l'infant busca i explora el seu peu ja que, veu i nota uns estímuls cutanis que permeten fer-li arribar informació sobre la pressió dels seus dits, el tipus de moviment que es realitza, les diferents parts del seu peu, etc. D'aquesta manera, puc dir que el massatge en l'infant permet que descobreixi el seu esquema corporal, les seves possibilitats i de quina manera usar-lo.

4.1.4. Massatge com a eina d'estimulació precoç

Pel que fa a l'infant que van seure de forma prematura, els primers cops vaig col·locar-lo estirat cap amunt a l'espai tou de l'aula proporcionant un massatge de cames i peus a través de les meves mans.

En un primer moment va mostrar una postura rígida ja que no estava acostumat a estar estirat, fet que a mesura que es desenvolupava el massatge no s'observava cap resposta receptiva, fet que, vaig optar per escurçar el massatge i reflexionar sobre com adaptar-lo.

Posteriorment, vaig optar per fer el massatge en braços, en el qual l'infant es trobés més còmode i segur afectivament i, utilitzar un objecte mediador el qual permeti estimular i cridar l'atenció de l'infant.

Així doncs, el massatge va consistir a passar la pilota de goma amb rugositats pels peus i les cames fent diferents pressions i moviments per poder prendre consciència de les parts del cos i rebre informació de l'estimulació cutània (duresa, textura, mida...).

A mesura que es portava a terme el massatge, l'infant es mostrava receptiu davant el nou estímulo i s'interessava a través de la mirada. Veient la seva conducta, vaig optar per apropar l'objecte a l'altura de l'abdomen per poder

observar si es mostraria receptiu a fer el massatge a l'abdomen. La resposta de l'infant a l'aproximació de la pilota va ser buscar-la amb la mà i experimentar amb aquesta, fet que va servir per descobrir les seves qualitats sensorials.

Imatge 6. Pilota al peu

Imatge 7. Pilota al genoll

Imatge 8. Pilota a la cuixa

Imatge 9. Pilota a la mà

D'una forma breu, el massatge de cames i peus amb un objecte mediador va obtenir resultats positius respecte a la descoberta del propi cos i de l'entorn. Així

doncs, els posteriors massatges enfocats a aquest infant van seguir el mateix patró:

- Primerament, fer el massatge a zones noves a través d'objectes mediadors (pilotes de diferents mides i rugositats) en diferents espais de l'aula.
- Per acabar, fer el massatge a les zones amb les mans, de forma directa.

D'aquesta manera, vaig poder observar que, a mesura que es feia el massatge a una zona nova a través d'un objecte mediador, l'infant responia positivament i, en ocasions posteriors la seva conducta millorava respecte a aquest. De forma progressiva, es va optar a fer el massatge a través de les mans i estirant al nadó a l'espai tou de l'aula per així, poder familiaritzar la nova postura i deixar enrere estar assegut.

Aquesta adaptació del massatge davant la incomoditat inicial de l'infant va poder donar una resposta positiva i gradual del protagonista. Els resultats obtinguts van ser: una adaptació respectuosa i gradual a estar estirat, descobrir les parts del cos i les seves possibilitats i, per tant, descobrir el seu entorn.

4.1.5. Diari de camp del massatge a l'aula

Personalment, vaig poder recollir que de manera general soc una persona bastant tranquil·la i que s'adapta amb facilitat les diferents situacions. No obstant això, hi havia certs moments en els quals em sentia insegura de la meua praxis. Totes les situacions en les quals em sentia així era quan l'infant no mostrava una millora conductual.

No obstant això, em va servir per poder entendre la situació, plantejar propostes de millora i reconduir-la de la millor manera possible.

4.2. Resultats del taller

4.2.1. Diari de camp del taller

Durant el taller de massatge amb les famílies i les educadores, vaig poder observar i recollir les dades obtingudes a través d'un diari de camp.

Pel que fa als participants, cinc infants van venir amb un o dos progenitors (per a dos infants les seves mares són també educadores del centre), un infant va poder rebre el massatge amb la seva tutora i un altre que li vaig poder proporcionar jo mateixa. La quarta docent, va fer de suport per al meu treball podent fer fotos de l'activitat.

Abans de dur a terme la sessió pràctica, vaig poder observar l'entrada dels diferents familiars i professionals a l'espai, els quals la seva resposta va ser positiva a l'observar l'espai preparat i l'ambient creat a través de la música i la aromateràpia.

Imatge 10. Espai del taller de massatge.

Després de prendre cadascú el seu lloc i de treure (o no) la roba de l'infant, vaig començar a explicar el context del massatge infantil. Posteriorment, es va iniciar el massatge d'abdomen amb les respectives cremes corporals. La resposta de

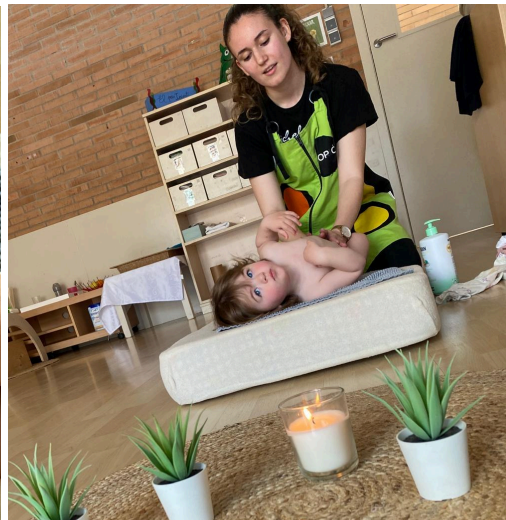
l'infant (major d'un any) al qual vaig dur a terme el massatge va ser molt positiu i predisposat, el qual va mostrar una actitud molt receptiva al llarg del taller.

Imatge 11. Famílies i educadores al taller.

Imatge 12. Mans a l'abdomen.

Imatge 13. El massatge a l'infant.

Un dels infants (menor d'un any), es va mostrar molt poc receptiu des d'un inici a treure's la roba i a estirar-se al matalàs, així doncs, la mare es va adaptar i la va agafar en braços per calmar-la.

Tres infants de més d'un any, van estar predisposats a treure's la roba i a rebre el massatge durant cinc minuts aproximadament però que, posteriorment van adoptar una conducta de curiositat i exploració de l'aula.

Dos dels infants de menys d'un any, van mostrar-se més predisposats que la resta, fent moviments en els últims minuts de massatge.

Així doncs, veient que els infants més grans van redirigir el seu interès per explorar el seu entorn i les famílies estaven intentant estar pendents de les tècniques que es mostraven a l'hora de vetllar pels seus infants, vaig optar per procurar reduir el massatge per tal d'adaptar-me a la situació.

Vaig optar per preguntar als familiars si havien participat en un altre taller de massatge o si havien aplicat alguna tècnica anteriorment. Una mare va respondre que amb el seu primer fill, va realitzar un taller de massatge per a còlics en el qual es mostraven diferents tècniques a través de pressions a l'abdomen. Una altra mare va compartir que el seu infant no va patir còlics i que, per tant, no va acudir a cap taller.

Tota aquesta informació recollida va servir per poder analitzar que, en general, els infants més grans van preferir desplaçar-se per l'entorn i descobrir-lo. En canvi, en general, els infants més petits van respondre més receptius al massatge.

4.2.2. Resultats de les famílies

Al taller de massatge van assistir 5 famílies, de les quals 3 van respondre el següent qüestionari, donant la informació següent.

En primer lloc, totes les respostes van valorar molt positivament l'ambient del taller, tenint en compte diversos aspectes com l'espai habilitat, la música seleccionada, la predisposició dels diferents materials...

Seguidament, l'aspecte a valorar va ser la informació donada sobre el massatge el qual totes les famílies van valorar molt positivament.

A continuació, es va preguntar si els pares i mares novells tenen una mancança d'informació sobre el massatge infantil, els quals van respondre totalment d'acord. A més a més, la següent pregunta qüestiona si el massatge infantil pot ser un recurs útil per aquests, amb unes respostes afirmatives.

El següent aspecte a valorar va ser si consideraven que cal potenciar la informació sobre el massatge a través de taller per a nounats, pediatria... Les respostes coincideixen afirmant de forma rotunda la pregunta.

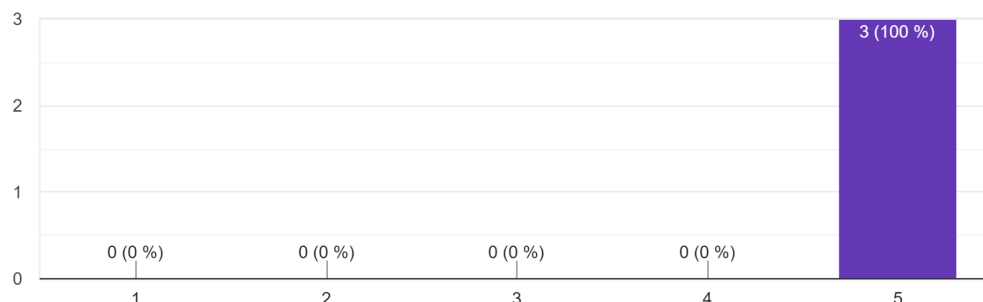
D'altra banda, la pregunta que continua pregunta: si les famílies havien utilitzat alguna tècnica anteriorment sense saber-ho i, descriure quina. Les famílies van contestar:

- *Sí, massatge a les cames per a relaxar.*
- *Sí, massatge a la panxa pels còlics,*
- *Sí, massatge de forma general.*

La pregunta que segueix s'observa en la gràfica adherida:

Creus que utilitzaràs alguna de les tècniques donades?

3 respostes

Gràfic 1. Aplicació de les tècniques. Font pròpia

En la imatge es pot observar que davant la pregunta, totes les famílies van respondre que consideraven que utilitzarien les tècniques proporcionades pel taller de massatge.

La penúltima pregunta sobre quin aspecte els hi hauria agradat saber, va tenir dues respostes, una la qual deia que no li hagués agradat cap aspecte més i l'altre, que li hagués agradat saber un sistema a seguir.

Per acabar, es va preguntar si recomanarien a altres famílies a assistir a tallers de massatge infantil. Totes les respostes van votar que ho recomanarien molt.

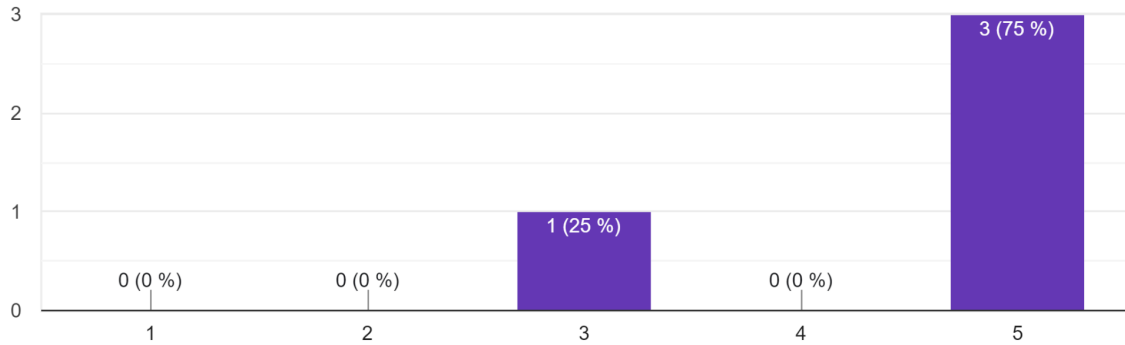
4.2.3. Resultats de les educadores

Les educadores que van assistir al taller de massatge infantil van ser 4, les quals van respondre totes donant la següent informació.

En primer lloc, sobre la informació donada sobre el massatge en el taller, la meitat de les docents van valorar-la en el número 4 i l'altra meitat en el 5. La resposta és positiva però, amb aspectes a millorar.

La següent pregunta, enfocada a valorar l'estructura del taller (introducció, desenvolupament i final), una professional va votar en el número tres, el qual s'interpreta que cal millorar en diversos aspectes. No obstant això, les tres docents restants varen donar la màxima nota a l'estructura del taller.

Consideres que el taller s'ha estructurat de forma adequada (introducció, desenvolupament i final)?
4 respostes

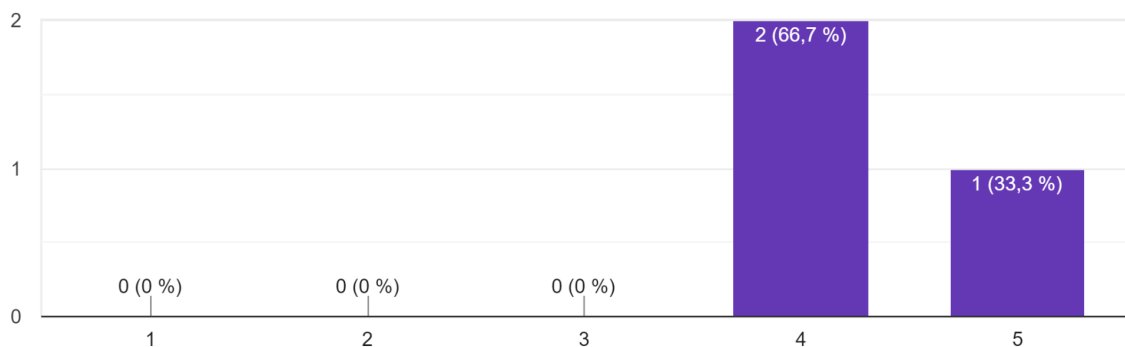

Gràfic 2. Avaluació de l'estructura del taller. Font pròpia

D'altra banda, l'avaluació de l'espai, els materials i el tracte donat va ser de molt bona qualitat per a totes elles.

Seguidament, es va dur a terme la següent pregunta la qual va obtenir tres respostes:

Creus que les diferents tècniques de massatge infantil s'han mostrat de forma entenedora?
3 respostes

Gràfic 3. Avaluació de les tècniques de massatge al taller. Font pròpia

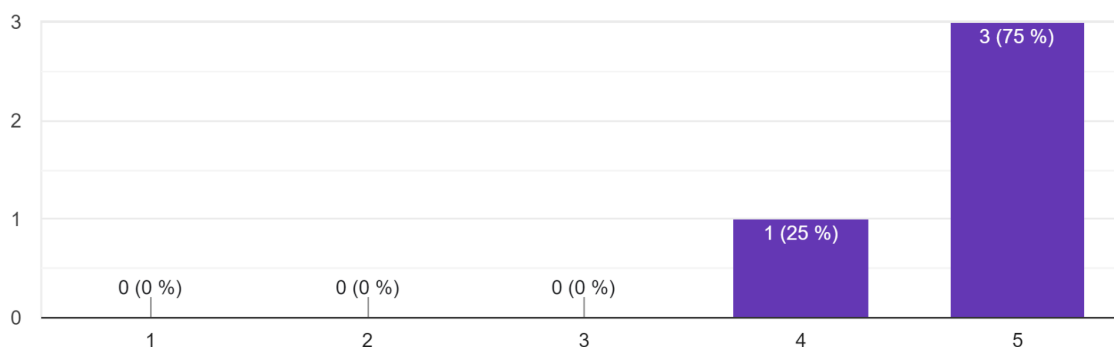
En el gràfic es pot observar que hi ha diferents punts de vista respecte a la mostra de les tècniques ensenyades, les quals tenen una valoració positiva amb aspectes de millora.

D'altra banda, respecte a l'adaptació de les propostes als infants i/o familiars, la meitat de les educadores van considerar que va ser molt bona i, l'altra meitat va valorar-la com a força bona.

Seguidament, van respondre a la qüestió següent:

Com a docent, creus que les tècniques donades poden ser útils a l'aula?

4 respostes

Gràfic 4. Utilitat de les tècniques de massatge a l'aula. Font pròpia

Les respostes obtingudes permeten observar que tres mestres consideren que el massatge és una eina molt útil per aplicar a l'aula i, una altra creu que és força útil.

A continuació, es presenta una pregunta amb relació a quins aspectes els hauria agradat saber o veure en el taller. Es van obtenir dues respostes, les quals van ser:

- *Massatges a diferents parts del cos.*
- *Altres tècniques de massatges.*

Així doncs, la meitat de les docents van manifestar que els hagués agradat poder observar altres tècniques de massatge infantil.

Per acabar, es van realitzar les preguntes amb diverses opcions de resposta. Es va preguntar si consideraven que el massatge pot ser un recurs útil per a les famílies i si els agradaria investigar sobre el massatge infantil. Les dues preguntes van obtenir tres respostes respectivament, les quals totes van ser afirmatives.

4.2.4. L'impacte del massatge a casa

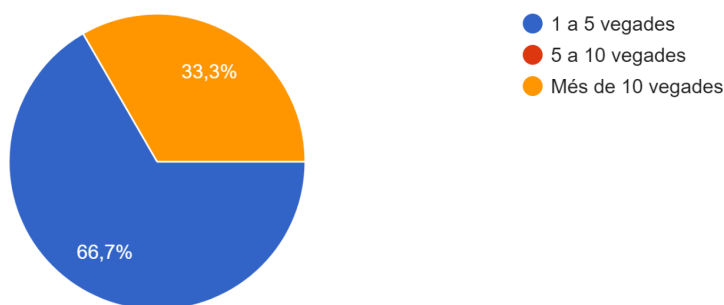
Després d'un parell de setmanes d'haver realitzat el taller de massatge per a les famílies, es va posar a l'abast un qüestionari el qual va permetre recollir les següents dades sobre l'impacte del massatge en l'àmbit familiar. Van respondre tres de les cinc famílies que van assistir al taller donant les següents respostes.

En primer lloc, respecte a la pràctica del massatge a casa, totes les famílies van respondre que totes havien proporcionat algun tipus de massatge a casa.

Seguidament, respecte a la quantitat de vegades que les van aplicar, vaig obtenir les respostes de continuació.

En cas afirmatiu, quantes vegades l'has/heu aplicat aproximadament?

3 respostes

Gràfic 5. El massatge a casa. Font pròpia

Davant d'aquestes respostes, s'observa que l'aplicació del massatge ha pogut arribar amb diferent regularitat a les cases dels respectius infants.

A més a més, vaig preguntar quina tècnica de massatge van aplicar i, van proporcionar les següents respostes:

- *Massatge de cames, braços, cos i cara.*
- *Massatge de la panxa.*
- *Massatge de l'abdomen.*

Així doncs, dues famílies van aplicar les tècniques ensenyades en el taller i, una família va poder fer el massatge en altres zones del cos.

D'altra banda, vaig preguntar en quin context es va produir el massatge. Les respostes van ser les següents:

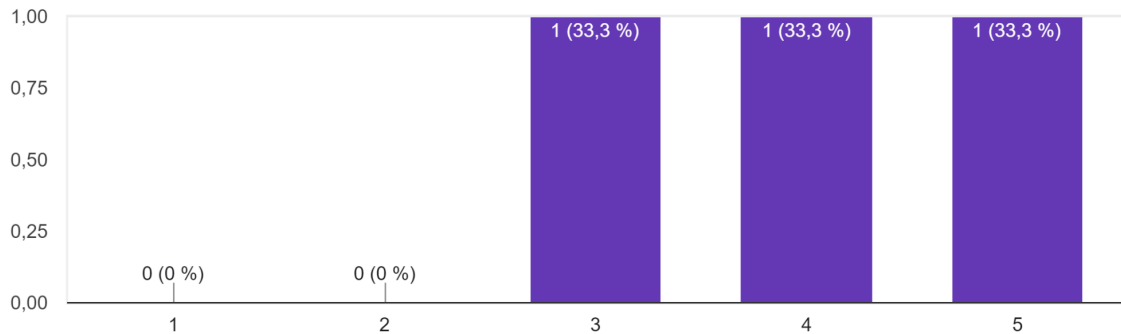
- *Com a rutina cada dia després de la banyera.*
- *Perquè plorava.*
- *Després de la dutxa per relaxar-lo.*

Així doncs, es pot observar que cada família ha adoptat el massatge segons les necessitats del seu infant, utilitzant-lo i adaptant-lo a cada context.

Després, es va preguntar si a partir del massatge es va aconseguir arribar a l'objectiu (calmar, adormir, estimular...). Les respostes van ser les següents:

Després d'haver fet el massatge, has/heu aconseguit arribar a l'objectiu (calmar, adormir, estimular...)?

3 respostes

Gràfic 6. Assoliment de l'objectiu del massatge a casa. Font pròpia

En la imatge es pot observar que l'assoliment dels objectius va ser força diferent, poder veure que, en general té una resposta positiva.

La penúltima pregunta va anar enfocada a valorar si el massatge infantil és un bon recurs pel seu infant. Dues de les respostes van ser afirmant de forma contundent la pregunta i, una persona va considerar que la pràctica és una eina força útil en el seu cas.

Per acabar, es va buscar saber el motiu pel qual no s'hagués aplicat el massatge infantil a casa però, com que tots els enquestats van fer massatges a casa, la pregunta no va tenir cap resposta.

5. Discussió i conclusions

Després d'haver realitzat la investigació mitjançant diverses situacions, analitzades a través dels diversos instruments i, d'haver obtingut les dades, es pot concloure que s'han extret resultats exitosos.

En primer lloc, s'han pogut assolir tots els objectius marcats en aquest present treball: recollir una sèrie de tècniques de massatge infantil i aplicar-les adaptant l'espai, material i temporalització a les necessitats dels infants. També s'ha compartit amb les famílies i educadores l'experiència a través d'un taller valorant aquest mateix i, l'impacte del massatge a l'aula i en l'àmbit familiar.

D'altra banda, es pot corroborar la hipòtesi formulada a l'inici de la investigació ja que, s'ha pogut comprovar els beneficis del massatge infantil en el desenvolupament físic i emocional dels infants, els quals, en general, han demostrat una conducta receptiva envers aquest, donant uns efectes positius pel que fa a l'exploració del propi cos i de l'entorn. A més a més, l'impacte del massatge a casa, també va ser positiu podent cobrir les necessitats afectives i físiques del nen o nena.

No obstant això, cal remarcar que la predisposició de l'infant davant el massatge depèn del seu context físic i emocional, donant lloc a una resposta receptiva o no cap a aquest. A més a més, l'edat és un factor que influeix però que no preval ja que, l'infant al qual vaig proporcionar el massatge en el taller, va mostrar una conducta totalment predisposada sent l'infant més gran de l'aula.

Respecte als diferents recursos usats, els objectes són un estímul afegit a la pràctica educativa, fent que la informació tàctil de l'infant sigui rica i el motiu a explorar el material. A més a més, els objectes mediadors són una eina útil per a infants menys receptius al tacte, que tenen manies... D'aquesta manera, s'adapta la pràctica, estimulants la pell del protagonista mantenint a la vegada una distància física.

A més a més, s'ha pogut concloure que el massatge infantil és un recurs útil per a l'autoregulació de les emocions dels infants i del desenvolupament d'un vincle afectiu segur ja que, davant les diverses demandes a través del plor, mostraven una millora general de la conducta durant la pràctica i posterior a aquesta. Així doncs, es respon a la pregunta inicial del treball: el massatge infantil té beneficis

respecte el món emocional i de relació social, en l'autoimatge i en l'exploració de l'entorn, fomentant un desenvolupament integral de l'infant.

D'altra banda, el massatge també ha sigut un recurs d'estimulació precoç davant d'una necessitat específica d'un infant, fet que, ha permès poder acompanyar el procés educatiu per acostumar a estar estirat a terra. Aquesta eina ha obtingut uns resultats positius davant el neguit de l'infant davant el canvi de postura, fent que aquest procés fos respectuós i acompanyat en tot moment.

Per acabar, les respostes de les educadores i de les famílies respecte al taller van servir per poder afirmar la importància del massatge en les primeres edats i l'escassa informació que es dona. Així doncs, es va poder analitzar que tant les professionals com les famílies van mostrar una predisposició a conèixer noves tècniques de massatge infantil. D'aquesta manera, es confirma que el massatge és un recurs poc valorat i, en certa manera, desconegut per al públic, fet que replanteja la importància de reivindicar els seus beneficis i els referents teòrics que ho justifiquen.

En conclusió, el massatge infantil és una eina versàtil que es pot usar en diferents contextos (família, casa, terapèutic...), amb diverses finalitats (dormir, relaxar, vincular...) i que es pot realitzar amb objectes diferents. Considero que aquest treball ha demostrat i corroborat els diferents beneficis del massatge a l'aula de lactants i en l'àmbit familiar, ajudant a desenvolupar a l'infant de forma integral. Espero que aquesta investigació hagi fomentat la pràctica del massatge a la Llar d'Infants La Muntanyeta i que, les dinàmiques a l'aula siguin de manera conscient, atenent a l'infant sabent els beneficis que s'estan portant.

6. Referències bibliogràfiques

Asociación Española de Masaje Infantil. (1994). *Masaje Infantil*.

<https://masajeinfantil.org/>

Bowlby, J. (1920). Vínculos afectivos: *Formación, desarrollo y pérdida*. Edición Morata. <https://encr.pw/0ucK3>

Camps, M. (2003). El massatge i la seva incidència en el desenvolupament integral de l'infant de 0 a 3 anys. *Comunicació Educativa*, (16), 20–25. <https://doi.org/10.17345/comeduc200320-25>

Catalunya. Decret d'Educació infantil 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil. (CVE-DOGC-A-23038109-2023).

Clínica Nostra Senyora del Remei. (2022). *Conseqüències de l'insomni infantil i algunes causes evitables*.

<https://www.clinicaremei.org/ca/article/consequencias-linsomni-infantil-i-algunas-causas-evitables>

Dezcallar, T. (2012). *Relación entre procesos mentales y sentido háptico: emociones y recuerdos mediante el análisis empírico de texturas*. [Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona]. Tesis Doctorals en Xarxa (TDX). <http://hdl.handle.net/10803/96819>

Domingo, A. (4 de gener de 2009). *Què és la pràctica reflexiva?*. EDU 21. <https://edu21.cat/que-es-la-practica-reflexiva/>

Femenias, M. *El masaje infantil aplicado a la escuela: nuevas estrategias para la mejora de la calidad afectiva y emocional en atención temprana* [Treball de fi de Grau, Universitat de les Illes Balears]. <http://hdl.handle.net/10803/9394>

Hospital Universitari General de Catalunya. (2023). *Insomni infantil après, un trastorn que afecta als nens i als pares*.
<https://www.hgc.es/ca/sala-de-premsa/noticies/insomni-infantil-apres-un-trastorn-que-afecta-els-nens-i-el>

Montagu, A. (2004). *El tacto: la importancia de la piel en las relaciones humanas*. Grupo Planeta (GSB).
https://books.google.es/books/about/El_tacto.html?id=zNoK0OtVp20C&redir_esc=y

Montenegro, M. (2014). *La investigació acció participativa*. Editorial UOC.
https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/78665/1/Psicologia%20comunit%C3%A0ria%20i%20benestar%20social_M%C3%B2dul%205_La%20investigaci%C3%B3%20acci%C3%B3%20participativa.pdf

ANNEXOS

Índex d'annexos

1. Massatge de cames i peus.....	39
2. Massatge d'abdomen.....	41
3. Massatge de pit.....	42
4. Massatge de braços i mans.....	43
5. Massatge de cara.....	44
6. Massatge d'esquena.....	45
10. Avaluació de l'infant.....	49
11. Avaluació de l'educadora.....	50
12. Imatges.....	51
13. Situació d'aprenentatge.....	53

1. Massatge de cames i peus

1. MANOS QUE REPOSAN

2. VACIADO HINDÚ

3. ABRAZAR Y DESLIZAR

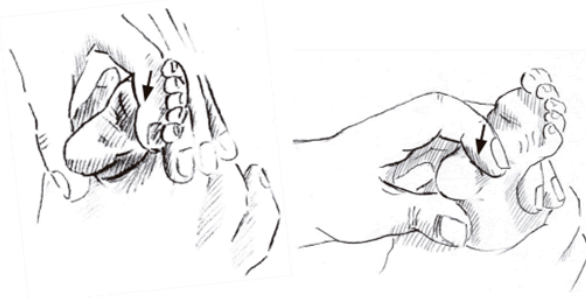
4. PULGAR TRAS PULGAR

5. RODAMIENTO EN LOS DEDOS

6. ALMOHADILLAS DEL PIE

7. PRESIÓN CON LOS PULGARES

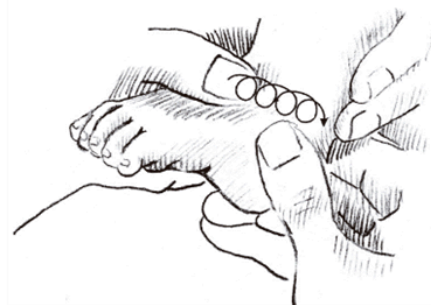

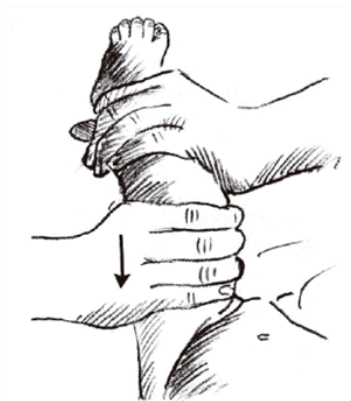
8. PARTE SUPERIOR DEL PIE

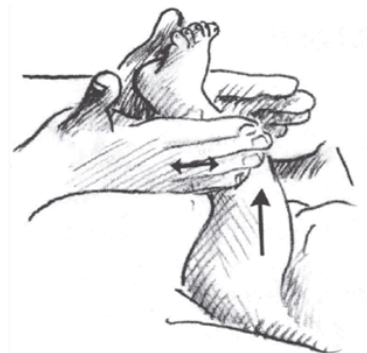
9. CÍRCULOS EN EL TOBILLO

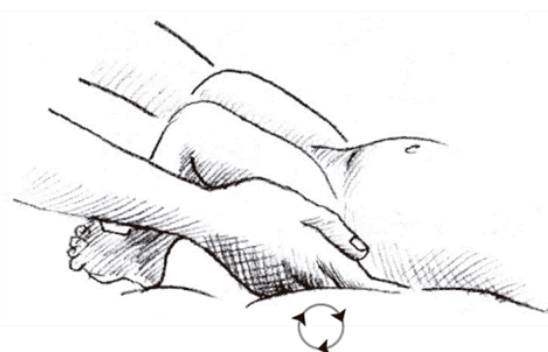
10. VACIADO SUECO

11. RODAMIENTOS

12. RELAJAR LAS NALGAS

13. INTEGRACIÓN

Deslizar ambas manos realizando un barrido desde las nalgas hasta los pies.

2. Massatge d'abdomen

1. MANOS QUE REPOSAN

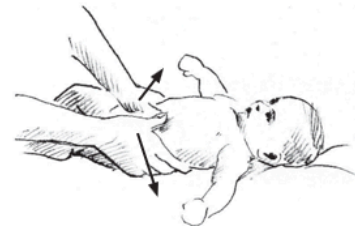
2. RUEDA HIDRÁULICA A

3. RUEDA HIDRÁULICA B

4. ABRIR UN LIBRO

5. SOL Y LUNA

6. YO TE QUIERO

7. CAMINANDO

"Teeee"

"Quiieero"

3. Massatge de pit

1. MANOS QUE REPOSAN

2. ABRIR UN LIBRO

3. MARIPOSA

4. INTEGRACIÓN

Deslizar ambas manos desde el pecho al abdomen y continuar hasta los pies.

4. Massatge de braços i mans

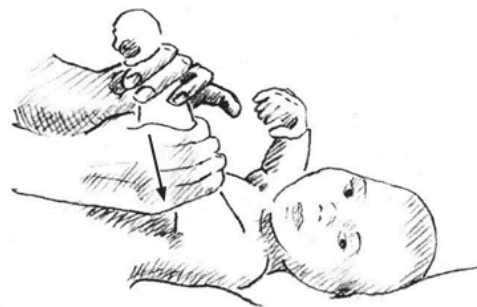
1. MANOS QUE REPOSAN

2. AXILAS

7. CÍRCULOS EN LA MUÑECA

8. VACIADO SUECO

9. RODAMIENTOS

10. INTEGRACIÓN

Deslizar ambas manos desde los hombros, el abdomen, las piernas y los pies en un movimiento continuo para integrar todo el cuerpo.

5. Massatge de cara

1. ABRIR UN LIBRO

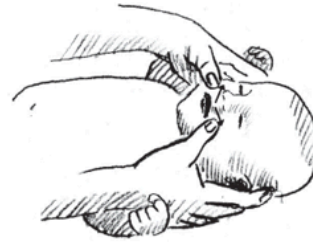
2. SOBRE LAS CEJAS

3. HACIA EL PUENTE NASAL, BAJO LOS PÓMULOS

4A. SONRISA ENCIMA DEL LABIO SUPERIOR

4B. SONRISA DEBAJO DEL LABIO INFERIOR

5. CIRCULOS EN LA MANDIBULA

6. DETRÁS DE LAS OREJAS, DEBAJO DE LA BARBILLA

6. Massatge d'esquena

1. MANOS QUE REPOSAN

2. VAIVÉN

3. BARRIDO DESDE EL CUELLO HASTA LAS NALGAS

4. BARRIDO DESDE EL CUELLO HASTA LOS PIES

5. CÍRCULOS EN LA ESPALDA

6. PEINADO

7. Carta a les famílies

Hola famílies!

Sóc la Maria Bartra, m'heu pogut veure des del mes de febrer en les diverses aules ja que, com ja sabeu, sóc estudiant de la Universitat de Girona que fa pràctiques a La Muntanyeta.

Actualment, estic finalitzant l'últim curs del Grau en Mestre/a d'Educació Infantil i realitzant el Treball Final de Grau, el treball més important que em permetrà concloure amb els 4 anys d'estudis i per aquest motiu, us vull demanar la vostra ajuda!

En primer lloc, he decidit enfocar el treball sobre el massatge infantil i els seus beneficis (estimulació dels sentits, la gestió de les emocions, la millora amb els còlics...). Així doncs, tinc plantejat fer un taller per a famílies on esteu convidades a venir per aprendre diferents tipus de massatge que podreu posar en pràctica durant el taller amb els vostres infants.

El taller es durà a terme el pròxim **dimecres 8 de maig a les 15 h a la mateixa llar d'infants.** I, per poder desenvolupar el taller, us demano que porteu una tovallola i crema hidratant pel vostre fill/a.

Per concloure, m'agradaria saber si assistireu al taller per tal de poder organitzar-lo per tots/es vosaltres.

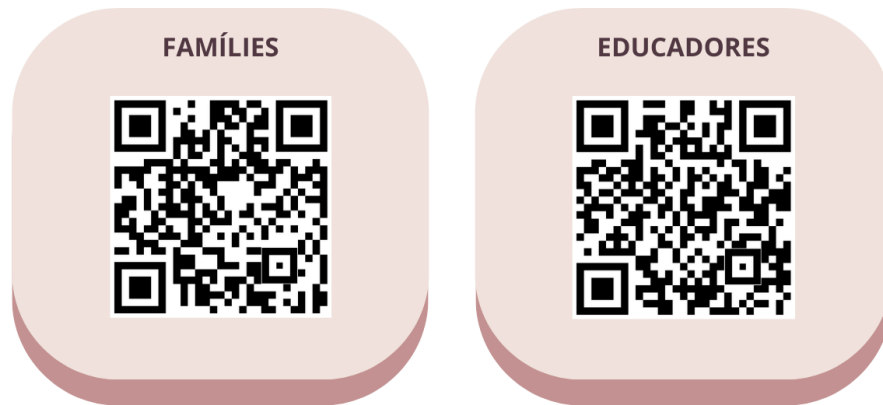
Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

Maria

8. Cartell del taller de massatge

9. Codis QR

10. Avaluació de l'infant

Nom de l'infant:	Data:			
	Molt	Foça	Poc	Gens
La seva respiració és regular?				
Es mostra receptiu i s'interessa pel massatge?				
Mou les extremitats de forma tranquil·la i relaxada quan es du a terme el massatge?				
Coordina els braços i/o mans?				
Coordina les cames i/o peus?				
Busca amb les mans l'objecte amb el qual es fa el massatge?				
Es comunica facialment?				
Emet sons, busca comunicar-se?				
Respon positivament al massatge?				

En quin context es dona? Quin massatge s'ha fet? _____

En quin espai s'ha proporcionat? _____

S'han usat materials? Quins? _____

Quants minuts s'han dedicat al massatge? _____

De quina manera li agrada més el massatge (en braços, a l'espai tou, al canviador...)? _____

Té manies, pessigolles...? _____

Quins materials li criden més l'atenció? _____

11. Avaluació de l'educadora

De quina manera he proporcionat el massatge de forma adequada a les necessitats de l'infant?

He respectat a l'infant (interessos, comoditat, manies...)?

En quin aspecte del massatge em noto més insegura?

En quin aspecte puc millorar en el massatge per aquell infant?

Personalment, en quin aspecte puc millorar (paciència, gestió emocional, tranquil·litat...)?

12. Imatges

Situació d'aprenentatge¹

Títol	El massatge, una eina versàtil per a l'educació infantil.
Nivell educatiu / internivell	Infantil 0

DESCRIPCIÓ

La situació d'aprenentatge va encaminada al massatge infantil ja que la tutora del grup-classe em va manifestar la voluntat d'introduir aquesta tècnica en el dia a dia de l'aula. A més a més, aquest recurs té múltiples beneficis i es busca utilitzar-lo per poder vincular-me emocionalment de manera efectiva amb els infants, a més de proporcionar un benestar físic i emocional pels menuts. Així doncs, es presentaran diverses tècniques del massatge infantil a l'aula d'I0 per poder desenvolupar la proposta d'acord a les

necessitats de l'infant en el qual es proporcioni.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES⁴

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix el desenvolupament de les competències específiques dels eixos següents:

Eix: Un infant que	Competències específiques
Eix 1. Autonomia i emocions	Competència específica 1. Imatge corporal
	Competència específica 2. Emocions
Eix 3. Descoberta de l'entorn	Competència específica 7. Observar materials i elements.

OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Objectius d'aprenentatge⁵	Criteris d'avaluació (vinculats a cada competència específica)
1. Estimular l'exploració motriu de les extremitats del cos.	1.1. Moure els braços o les cames quan s'entra en contacte. 1.2. Buscar amb les mans l'objecte que s'utilitza o a l'adult.
2. Gestionar les emocions i necessitats de l'infant (plor, son, còlics...).	2.1. Estirar el cos, els braços o les cames i/o col·laborar en el massatge. 2.2. Relaxar i gestionar les seves necessitats

	(s'adorm, deixa de plorar...).
3. Explorar les qualitats perceptives dels materials.	3.1. Buscar amb les mans o la mirada l'objecte que es presenta. 3.2. Es posa a la boca l'element, explorant-lo a través del gust i el tacte.

SABERS⁶

	Saber (vinculats a cada eix i competència específica)
1.	<p><i>Competència específica 1: imatge corporal.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Descobriment i reconeixement de la pròpia imatge i la de les persones de l'entorn. - Curiositat i interès en l'exploració sensoriomotriu i en les habilitats manipulatives necessàries. - Descobriment d'objectes de manera activa i autònoma. - Gaudi i benestar en el moviment lliure i el joc autònom. <p><i>Competència específica 2: emocions.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vivència i expressió d'emocions, sentiments i sensacions. - Disposició per establir relacions afectives positives amb els altres infants i amb les persones adultes amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament. - Vivència i expressió de les pròpies necessitats, preferències i interessos.

3.	<p><i>Competència específica 1: observar materials i elements.</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Observació de les qualitats perceptibles i exploració dels elements de l'entorn.- Diferenciació d'algunes qualitats sensorials fruit de l'observació i l'exploració dels objectes, material i elements de l'entorn.

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

A l'escola bressol, especialment a Infantil 0, els infants arriben en diferents moments evolutius, diferenciats significativament en els primers mesos de vida. La seva adaptació a un context nou, com és l'escola, pot variar segons la conducta de l'adult, per aquest motiu, el tracte amb respecte i afecte són factors imprescindibles en aquesta situació. Així doncs, el massatge infantil és un recurs útil per poder aproximar-nos a l'infant de manera emocional i poder desenvolupar un vincle de seguretat física i afectiva en el context educatiu de la Llar d'Infants. Així mateix, s'utilitzarà el massatge infantil com a eina per autoregular les emocions dels infants, cobrir les seves necessitats i establir un vincle; tenint en compte el moment evolutiu de cada infant per així adaptar el temps i l'espai per aconseguir el seu benestar.

Els massatges es portaran a terme de forma individual i personal, centrant la nostra atenció cap a l'infant, creant així un ambient de calma i seguretat. Per tal de poder fer els massatges de forma individual, cal que a l'aula hi hagi, com a mínim, dos docents. Una professional, es centrarà a fer el massatge de manera individual amb cada infant i a atendre les seves necessitats i, l'altre vetllarà per la resta dels infants de l'aula.

Pel que fa a la temporalitat, cal dedicar l'estona necessària per a cada infant i la seva disposició al massatge, per aquest motiu, el temps de la dinàmica pot ser canviant per l'infant i el context en el qual es produeixi: després d'esmorzar, abans de la migdiada, en el canvi de bolquer... Els espais on es podran dur a terme els massatges, poden ser el canviador de bolquers, al dormitori, a l'espai tou de l'aula, als braços o a la falda del docent... Convertint el context en un ambient tranquil i agradable per poder gaudir del massatge i poder aproximar-nos a l'infant.

Pel que fa als materials, principalment, s'utilitzaran les mans de la figura adulta per poder fer la proposta però, a més a més es podran utilitzar materials sintètics com plomes, pilotes amb textura rugosa, la crema hidratant de l'infant al qual es tracta... Al final de la proposta, se li mostrarà a l'infant als materials a utilitzar, perquè es pugui familiaritzar, manipular, experimentar... D'aquesta manera podran experimentar les diverses textures de materials diferents i com es perceben sensorialment a través del massatge.

L'avaluació de la situació d'aprenentatge es portarà a terme serà per poder realitzar un seguiment del desenvolupament de l'infant i, com el massatge pot afavorir aquest. Així doncs, l'avaluació serà a través de l'observació directa i individual, la qual permetrà analitzar de forma detallada i personal de cada infant. En primer lloc, es durà a terme el massatge en l'espai oportú i amb els materials adients segons el context en el qual es fa. Posteriorment al massatge, s'omplirà la graella sobre l'avaluació de l'infant (vegeu annex 7) per tal d'analitzar la seva conducta i fer un seguiment de la seva evolució. Per tal d'adaptar la proposta i millorar com a docent, també es realitzarà una avaluació de l'educadora (vegeu annex 8) que permetrà analitzar la seva metodologia, els factors a millorar i de quina manera adaptar-se a l'infant. Així doncs, amb el conjunt de recursos emprats, es podrà fer una recollida de dades que faran saber si els objectius s'hauran assolit i, en cas contrari, de quina manera fer-ho.

PROPOSTES D'APRENTATGE I D'AVALUACIÓ

Propos ta	Descripció de la proposta d'aprenentatge i d'avaluació <i>(objectius que es persegueixen, sabers que cal adquirir i criteris d'avaluació associats)</i>	Agru pame nt	Recur sos huma ns	Recur sos materi als	Espais	Tem ps	Av alu aci ó
Ini ci: Fem un massa tge?	<p>La proposta es produeix en el context de la vida quotidiana, així doncs, per iniciar amb la dinàmica caldrà en primer lloc, identificar les necessitats de l'infant (son, relaxar-se, canvi de bolquer...), d'aquesta manera podrem adequar el tipus de massatge segons el context de l'infant (dormitori, espai tou, canviador de bolquers...). Així doncs, per identificar l'inici de la proposta, es dirà la següent frase: vols que et faci un massatge?</p> <p>En un primer moment l'infant segurament no entendre el significat de la frase però, cada cop que s'anticipi la proposta d'aquesta manera, el menut podrà establir una relació que permetrà anticipar-lo i entendre el seu significat.</p> <p>En primer lloc, si cal, ens desplaçarem a l'espai de l'aula que s'adapti millor al tipus de massatge</p>	Indivi dual	1 docen t..	De forma opcion al, el materi al que es vulgui utilitzar pel massa tge: crema hidrata nt, pillotes amb rugosit ats, plome s sintètiq	Es pot produir en els diferent s llocs de l'aula.	De 2 a 5 minu ts.	An ne x 7 i an ne x 8.

	<p>que volem fer i farem que l'infant adopti una posició agradable i que faciliti el massatge.</p> <p>Tot seguit, es col·locaran les mans del professional a mode de repòs sobre la part del cos a la qual es farà el massatge. D'aquesta manera, s'entrarà en contacte amb l'infant i podrà identificar que es realitzarà un massatge a aquella part del cos.</p> <p>A més a més, en cas d'utilitzar un material, es podrà mostrar per tal reconèixer amb quin element experimentarà. Per exemple, podem mostrar-li el pot de crema hidratant i com el docent es posa crema a les mans.</p>			ues...			
	<p>Mesures universals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dinàmiques flexibles. - Adaptació de la temporalització. - Material i espais adaptats. - Respecte i educació emocional. 						
<p>Desenvolupament: El massatge</p>	<p>Un cop s'ha presentat a l'infant la dinàmica que es portarà a terme, es continuarà amb el massatge pròpiament dit.</p> <p>Tal i com s'ha esmentat anteriorment, s'inicia posant</p>	Individual	1 docent.	De forma voluntària, es podrà	S'adaptarà segons les necessitats de	De 10 a 15 minuts aproximadament	Anex 7 i annex

	<p>suaument les mans del docent a la superfície a la qual es farà el massatge, com per exemple la panxa.</p> <p>Seguidament, es seguiran les tècniques apropiades per a aquella zona. En el cas de l'abdomen, es podrà utilitzar crema hidratant per fer les següents tècniques (vegeu annex 2):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roda hidràulica: alternar les mans, passant-les des del melic fins a la part final de la panxa. - Obrir un llibre: desplaçar els polzes des del melic cap a fora. - Sol i lluna: la mà dreta fa un cercle en el sentit de les agulles del rellotge fins arribar a la part baixa del ventre (el Sol) i, posteriorment, la mà esquerra fa un semicercle en el mateix sentit (la lluna). - <i>I love you</i>: es dibuixa una "I" en diagonal cap a baix amb dos dits; després un "L" invertida i finalment una "U" invertida. - Caminar: es pressiona amb la punta dels dits fent un 			<p>utilitzar un dels recursos següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plomes sintètiques - Pilotes amb rugositats - Crema hidratant. 	<p>l'infant (canviador de bolquers, espai tou, dormitori...).</p>	<p>ximada ent.</p>	<p>x 8.</p>
--	--	--	--	--	---	--------------------	-------------

	<p>recorregut horitzontal d'esquerra a dreta.</p> <p>Tal i com s'ha esmentat en diverses ocasions, el massatge s'adaptarà segons el context de l'infant i de les seves necessitats. D'aquesta manera, farem que el massatge es converteixi en una estona on l'infant senti benestar, es cobreixin les seves necessitats, aprengui a autoregular-se i a adquirir la seva imatge corporal.</p>						
	<p>Mesures universals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dinàmiques flexibles. - Adaptació de la temporalització. - Material i espais adaptats. - Respecte i educació emocional. 						
<p>Tanca ment</p> <p>Tornada a l'aula</p>	<p>Per finalitzar la proposta, el docent tornarà a col·locar les mans sobre la zona on s'ha fet el massatge i, farà moviments descendents de forma suau. Cada repetició del moviment es farà més lentament fins que les mans quedin immòbils sobre la superfície treballada, en aquest cas, la panxa. Depenent de la situació, podrem dir a l'infant que el massatge ha acabat però, per exemple si s'ha adormit, no es dirà per evitar despertar-lo.</p>	<p>Indiv dual</p>	<p>1 docent.</p>	<p>S'utilitzarà (o no) els recursos emprats en els apartats anteriors.</p>	<p>Es durà a terme en el mateix espai que es produïx l'activitat anterior</p>	<p>De 2 a 5 minuts.</p>	<p>Annex 7 i annex 8.</p>

	Mesures universals: <ul style="list-style-type: none">- Dinàmiques flexibles.- Adaptació de la temporalització.- Material i espais adaptats.- Respecte i educació emocional.						

MESURES I SUPORTS

Per poder determinar mesures i suports davant la diversitat de l'aula cal poder analitzar el context de l'aula i de cada infant que en forma part. D'aquesta manera, podem dir que a Infantil 0 no es mostra, en un primer moment, cap necessitat educativa especial que requereixi mesures i suports addicionals o intensius. Així doncs, les mesures universals que s'apliquen a l'aula s'adrecen a tots els infants de grup-classe, donant oportunitats per desenvolupar-se de forma integral de manera equitativa.

Les mesures universals aplicades són:

- Planificació de les dinàmiques de forma flexible segons les necessitats dels nadons.
- Adaptació de la temporalització segons cada infant.

- Material i espais adaptats a les necessitats del nen o la nena.
- Respecte cap l'infant.
- Educació emocional.